

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Lahti, M. 2020. Hoitotyön huipputyypiksi Turun AMK:sta? Mielenterveystyötä haluan kehittää. Talk-verkkolehti, HYVE 16.2.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/hoitotyon-huipputyypiksi-turun-amksta--mielenterveystyota-haluan-kehittaa/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Lahti, M. 2020. Hoitotyön huipputyypiksi Turun AMK:sta? Mielenterveystyötä haluan kehittää. Online Magazine Talk, Health and Well-Being 16.2.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/hoitotyon-huipputyypiksi-turun-amksta--mielenterveystyota-haluan-kehittaa/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Mari Lahti

Yliopettaja, tutkimusvastaava, Turun ammattikorkeakoulu

Hoitotyön huipputyypiksi Turun AMK:sta? – Mielenterveystyötä haluan kehittää

Avainsanat: **alumni, Master School, työelämäyhteistyö, YAMK**

Huipputyypiksi ei synnytä vaan huipputyypiksi tullaan. Minulta tämä on vaatinut melkoisen määrän sinnikkyyttä, päämäärätietoisuutta, tahtoa ja hyvän verran sattumaa ja tuuria. Ennen kaikkea suurta halua edistää mielenterveystyötä. Kerron nyt teille, miten minusta tuli Turun ammattikorkeakoulun huipputyypiksi.

Kirjoitin ylioppilaaksi vuonna 1996 Turun Pernossa, missä siihen aikaan ei suuremmin juhlittu tai visioitu tulevaisuuden mahdollisuuksista. Mutta vastoin kaikkia odotuksia valmistuin ylioppilaaksi ja koin, että elämänsuuntani on ihan selvä.

Lähiöstä lastensuojeluun

Hain Turun ammattikorkeakouluun syksyllä -96, pääsin sisään, en parhailla papereilla, en huonoilla vaan niillä kultaisilla keskitien papereilla. Valmistuin ensimmäiseltä vuosikurssilta sairaanhoitajakätilöksi Turun AMK:sta vuonna 2000.

"Post faktum -aikakautena olen edelleen sitä mieltä, että faktojen tulee ohjata toimintaa, ei "musta tuntuu" arvioiden."

Monesta mutasta johtuen en päätenyttykään synnytyssaliin kätilöksi, enkä edes ensiapuun sairaanhoitajaksi, vaan luin itseni seksuaalineuvojaksi ja NLP-practitioneriksi. Ja päädyin vaatimaan lastensuojeluun työpaikkaan, jossa ovet olivat lukossa ja asiakkaana teinipoikia mitä haasteellisimmilla elämäntilanteilla.

Tein töitä yhteensä 10 vuotta yksityisessä lastensuojelufirmassa, kunnes yhtenä päivänä ajattelin: "Ei hitsi. Jotain täytyy tehdä. Miten voin oikeasti muuttaa asioita ja tehdä toisin?" Tämä oli aikaa, jolloin lastensuojelussa kuohui ja tyrskyi ja moni muutoksen aalto oli vasta alkamassa. Aloin kysyä perusteluja, miksi teemme asiat niin kuin teemme. Onko siinä jotain tieteellistä pohjaa ja näyttöä?

Lähdin Turun yliopistoon lukemaan hoitotiedettä, koska tahdoin saada perusteluja, miksi tehdään niin kuin tehdään. Post faktum -aikakautena olen edelleen sitä mieltä, että faktojen tulee ohjata toimintaa, ei "musta tuntuu" arvioiden. Vain tutkimusnäyttöön perustuvan toiminnan tulisi olla koulutuksen ja käytännön työn pohjana, sekä ohjata poliittista päätöksentekoa muun muassa terveydenhuollossa.





Kuva: Jukka-Pekka Flander

Tutkimusassistentista tohtoriksi

Eräänä päivä sain sähköpostia luotettavasta osoitteesta. Vastasin siihen heti. Ja elämäni suunta muuttui lopullisesti. Sain työtarjouksen yliopistolta syksyllä -07.

Tässä kohtaa en heti tiennytkään, että "annan pikkusormen ja se vie koko käden". Tein useamman vuoden töitä 150 prosenttisesti sekä lastensuojelussa että yliopistolla tutkimusassistenttina. Samalla tein graduni psykiatristen sairaanhoitajien verkossa toteutettavasta täydennyskoulutuksesta ja suunnittelin jotakin vielä suurempaa.

"Mietin, että paljoon ihminen taipuu, kun pitää tekemästään."

Saatuani graduni päätökseen 2009 oli aika ottaa seuraava iso hyppy kohti näyttöön perustuvaa hoitotyötä. Paikka jatko-opiskelijana Turun yliopiston hoitotieteen laitoksella varmistui vuonna 2010. Väitöskirjani tutkimusaihe jatkui saamalla teemalla, miten psykiatrisia sairaanhoitajia voidaan kouluttaa verkossa ja miten sitä arvioidaan käyttäen Kirkpatrickin arviointimallia.

Pikkujalka niin teorit kuin kliininen tutkimustyö tulivat tutuiksi. Tutkijakoulu oli täydessä vauhdissa.

"Olin myyty. Tiesin, että tämä on juuri sitä mitä haluan tehdä."

Muistan kuin eilisen päivän kun vuonna 1998 Turun AMK:ssa lehtori piti hoitotieteen luentoa meille opiskelijoille ja ajattelin, että tahdon olla kuin tuo upea lehtori. Vähänpä silloin tiesin, mutta jotain olin tulevaisuuteni varaan jo sanoittanut.

Eräänä toukokuun päivänä vuonna 2010 sain puhelun, joka muutti taas elämäni. Soittaja oli koulutus- ja tutkimuspäällikkö Turun AMK:sta Salon toimipisteestä. Minulle tarjottiin töitä päätoimisena tuntiopettajana. Näin alkoivat pitkät mutta sitäkin mukavimmat kimpapakyydit Turusta kohti Salon kampusta.

"Ihminen on tyytyväinen saadessaan tehdä, mitä haluaa ja missä on hyvä. Näin koin silloin ja näin koen edelleen."

Opetuksesta innostuneena vuonna 2011 valmistuin myös hoitotyön opettajaksi Turun yliopiston hoitotieteen laitokselta, jossa täydensin terveystieteiden maisterin tutkintoani opettajan pätevyydellä.

Tässä kohtaa päätin hypätä lopullisesti lastensuojelusta opetusmaailmaan ja työni nuorten parissa jäi, mutta ei kovinkaan pitkäksi aikaa. Salon kampuksella opetin englanninkielisen sairaanhoitajakoulutuksen puolella mielenterveystyötä ja tuutoroin sairaanhoitajaryhmiä.

Vuodet olivat hektisiä. Opetin 100 prosenttisesti, tein väitöskirjaa, ja sain lapsen. Päivääkään en vaihtaisi pois. Mantrani vain vahvistui siitä, että ihminen on tyytyväinen saadessaan tehdä, mitä haluaa ja missä on hyvä. Näin koin silloin ja näin koen edelleen.

Tohtoriksi valmistuin vuonna 2014. Väitöskirjani otsikko oli: "Evaluation of an e-learning course: coercion practices in psychiatric nursing".

Hanketyön kautta globaaliaksi asiantuntijaksi,

Pian Turun ammattikorkeakouluun päädyttyäni löysin itseni hyvän kollegan kanssa keskustelemassa siitä, miten voisni tulla mukaan hankkeeseen, mikä liittyi lastensuojelun ja psykiatrian rajapintatyöhön. RESME-hanke oli upea kokemus ja oppi siitä, miten kansainvälistä kehittämistyötä tehdään eurooppalaisessa korkeakouluverkostossa.

Eipä tiennyt tyttö, kuinka monta askelta on Pernon perukoilta Sambian ytimeen. Mutta hyvin pian tiesi.

"Mielenterveystyön ja psykiatrisen hoitotyön kehittämisestä ja tutkimisesta tuli minulle se suunta, jolla kuljen edelleen"

AMK:ssa huomasin, että ei tutkimustyöhön liittyvä osaamiseni ja innostukseni vaan lisäksi tahtoni kehittää mielenterveystyötä globaalilla akselilla, sai minut tekemään seuraavan hypäyksen.

Minusta tuli mielenterveyden edistämisen tutkimusryhmän vetäjä ja seuraavaksi yliopettaja. Ja näin huipputiimimme alkoi kaksin käsin ja monin hartiain hakea rahoituksia teemaamme liittyen.

Vuonna 2016 saimme Erasmus+ Capacity Building -rahoituksen kehittääksemme Etelä-Afrikan ja Sambian lasten ja nuorten mielenterveystyötä. Vuotta myöhemmin olimme saman rahoituksen konsortiossa partnerina kehittämässä mielenterveystyötä Mongoliassa. Seuraavana vuonna istuimme suurlähetystössä Namibiassa neuvottelemassa yhteisistä hankkeista. Ja tänä vuonna hankehakemus lähti Malawiin.

Toisinaan on hyvä olla menemättä merta edemmäs kalaan ja pysähtyä katsomaan lähelle. Sain Työsuojelurahastolta vuosina 2016 ja 2019 rahoituksen kehittää psykiatrista hoitotyötä, erityisesti haastavan potilaan kohtaamista ja väkivallan riskiä, niin HUS Kellokosken kuin VSSHP:n Kupittaa ja Halikon sairaaloissa. Tällä hetkellä kehitämme Suomen ensimmäistä turvatilaa VSSHP:n psykiatrian uuteen tulevaan psykiatriseen sairaalaan.

Mielenterveystyön ja psykiatrisen hoitotyön kehittämisestä ja tutkimisesta tuli minulle se suunta, jolla kuljen edelleen. Jopa siinä määrin, että vuonna 2015 perustimme yhdistyksen Mielenterveystyön kehittäminen ja tutkimus ry:n, jonka sihteerinä olen toiminut alusta asti.

Mikä oikeasti on tärkeää?

Minulle on tullut selväksi kaikkien näiden vuosien aikana, että minulle on tärkeää tehdä sitä, missä olen hyvä ja mistä pidän. Turun AMK on antanut parhaat raamit, vapauden ja mahdollisuuden sekä kaiken tuen uskoa omiin unelmiin ja ideoihin.

"Kaikkien psykiatrialla olevien potilaiden, asiakkaiden, kokemusasiantuntijoiden ja hoitajien vuoksi jaksan kehittää ja tutkia."

Kuitenkin tästä AMK:sta saamastani peruspohjasta huolimatta suurempi tahtotila viedä asioita eteenpäin on seuraava.

Erään oikeuspsykiatrisen potilaan sanat minulle ovat seuranneet matkaani monen vuoden ajan. Hän tuli luokseni ja sanoi: "Mari, en pidä skitsofreniasta, mutta hoitajat yrittävät parhaansa." Ja muistan aina erään toisen asiakkaan lausahduksen, hänen todetessaan, että "mieluummin syön lääkkeitä ja kestän niiden haittavaikutukset, kuin olen psykoosissa".

Heidän ja kaikkien psykiatrialla olevien potilaiden, asiakkaiden, kokemusasiantuntijoiden ja psykiatriasta selviytyneiden vuoksi jaksan kehittää ja tutkia. Tavoitteeni on myös, että yhdenkään hoitajan ei tarvitse kokea väkivaltaa työssään tai ajatella, "että väkivalta kuuluu työnkuvaan".

Tutustu Marin hanketyöskentelyyn:

2016 alkoi **Mega-hanke**.

Talk-verkkolehdessä kerrottiin **Moment-hankkeesta**.

Julkaisukauppa Lokissa kerrotaan **Eriturva-hankkeesta**.

Uusimpana kuvaus **TurvaSiipi-hankkeesta**.

Tämä on kolmas artikkeli sarjassa Turun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalta valmistunut huipputyyppi. Esitimme huipputyypille kaksi kysymystä: Miten tullaan huipputyypiksi? Oletko mielestäni huipputyyppi? Pyysimme huipputyyppijä kirjoittamaan aiheesta blogikirjoituksen. Miksi? Koska heillä on yhdessä ja erikseen valtava määrä kokemusta sosiaali- ja terveysalan monipuolisista töistä, luottamustehtävistä sekä tutkimus- ja kehittämistehtävistä.

Sarjan muut artikkelit

Jan Holmbergin artikkeli: **Hoitotyön huipputyypiksi Turun AMK:sta? – Se vaatii uralla sinnikkyyttä, pitkiä työpäiviä ja näyttäviä epäonnistumisia**

Minna Salakarin artikkeli: **Hoitotyön huipputyypiksi Turun AMK:sta –Vahva tahto ja tekemisen meininki – kohti suuri unelmia**

16.02.2020

